

ALCATRAZ
-VERZUS-

RYTIERI Z KRIŠTÁLIE

TRETÍ DIEL

**BRANDON
SANDERSON**

ILUSTROVALA HAYLEY LAZO

ALCATRAZ
•VERZUS•
RYTIERI Z KRIŠTÁLIE

BRANDON SANDERSON

je autorom týchto kníh:

séria *Ritmatik*

RITMATIK

séria *Pomstítelia*

METALURG

PYRO

KATASTROFA

séria *Medzi hviezdami*

KADETI

PILOTI

séria *Alcatraz*

ALCATRAZ VERZUS DIABOLSKÍ KNIHOVNÍCI

ALCATRAZ VERZUS RÁD PISÁROVÝCH KOSTÍ

ALCATRAZ VERZUS RYTIERI Z KRIŠTÁLIE

ALCATRAZ
•VERZUS•
RYTIERI Z KRIŠTÁLIE

**BRANDON
SANDERSON**

ILUSTROVALA HAYLEY LAZO

slovar

Copyright © 2009 by Dragonsteel, LLC
Illustrations copyright © 2016 by Dragonsteel, LLC
Illustrations by Hayley Lazo
Translation © Milica Nováková 2023
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2024

ISBN 978-80-556-6547-4

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu

Brandon Sanderson: Alcatraz vs. The Evil Librarians,
Book 3: The Knights of Crystallia, ktorý vyšiel vo vydavateľstve

Tom Doherty Associates, LLC, New York 2016,
preložila Milica Nováková.

Zodpovedná redaktorka Dáša Jajcayová

Editorka Dana Brežňanová

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava v roku 2024.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

*Pre Jane, ktorá robí, čo môže, aby som bol dobre oblečený,
a robí to takým očarujúcim spôsobom, že sa už nedokážem
prinútiť nosiť rôzne ponožky (okrem štvrtkov).*

Predslov autora

Som úžasný.

Vážne. Som najúžasnejší človek, o akom ste kedy počuli. Alebo o akom kedy budete čítať. Nikto na svete nie je ako ja. Som Alcatraz Smedry, neuveriteľne úchvatný.

Ak ste čítali predchádzajúce dva diely mojej autobiografie (a dúfam, že áno, inak si z vás neskôr budem robiť srandu), možno vás prekvapuje moje sebavedomie. V predchádzajúcich knihách som sa vás zo všetkých síl snažil dohnať k tomu, aby ste ma znenávideli. Úplne na rovinu som vám v prvom diele povedal, že nie som dobrý človek, a v druhom som sa pokúšal dokázať, že som klamár.

Bola to chyba. Som úžasný, ohromný človek. Občas trochu sebecký, ale stále som ohromujúco neuveriteľný. Len som chcel, aby ste to vedeli.

Z predchádzajúcich dvoch kníh si možno pamätáte (teda, ak ste pri čítaní vnímali aj niečo iné ako to, že som neslýchane ohromný), že táto séria vychádza súčasne v Slobodných kráľovstvách aj v Tíšiine. Ľudia v Slobodných kráľovstvách – v Mokii, Nalhalle a podobne – ju môžu čítať ako to, čím je, autobiografické dielo rozprávajúce pravdivý príbeh mojej slávy. V Tíšiine – na miestach ako Spojené štáty americké, Mexiko a Austrália – kniha vyjde ako fantasy, aby sme ju utajili pred agentmi knihovníkov.

• **Predslov autora** •

Obe časti sveta túto knihu potrebujú. Obe musia pochopiť, že nie som žiaden hrdina. A najlepší spôsob, ako to vysvetliť, je, ako som sa práve rozhodol, neustále pripomínať, že som úžasný, úchvatný a ohromný.

Raz to pochopíte.

Kapitola

1

A tak som tam visel hore nohami pod obrovským skleným vtákom a hnal sa ponad oceán rýchlosťou sto kilometrov za hodinu. Nehrozilo mi však žiadne nebezpečenstvo.

Čítate správne. Nehrozilo mi žiadne nebezpečenstvo. V tej chvíli som bol aj napriek stovkám metrov hĺbočiny pod mnou vo väčšom bezpečí ako kedykoľvek predtým. (Alebo presnejšie povedané *nado* mnou, keďže som visel dolu hlavou.)

Urobil som niekoľko opatrných krokov. Neprimerane veľké čižmy, čo som mal obuté, mali na podrážke špeciálne prísavné sklo, takže držali na iných sklených veciach. Vďaka nim som nespadol. (Ak by som spadol, *hore* by sa rýchlo stalo *dole*, akoby som sa rútil v ústrety vlastnej smrti. Gravitácia je mrcha.)

Keby ste videli, ako vietor okolo mňa zavýjal a more pod mnou sa divo prevaľovalo, asi by ste nesúhlasili, že som bol v bezpečí. Ale tieto veci – napríklad, kde je hore a kde dolu –

sú relatívne. Viete, vyrástol som ako náhradné dieťa v Tíši-
ne: v krajine ovládanej knihovníkmi. Počas detstva na mňa
starostlivo dohliadali, pretože vedeli, že jedného dňa dosta-
nem od otca vrecko s veľmi špeciálnym pieskom.

Vrecko som dostal. Oni ho ukradli. Ja som ho získal na-
späť. A zrazu som visel pod skleným vtákom. Jednoduché,
nie? Ak vám to nedáva zmysel, čo keby ste si prečítali prvé
dva diely, predtým než sa pustíte do tretieho?!

Bohužiaľ, viem, že niektorí v Tíši-
ne neviete ani do troch
narátať. (Knihovníkmi riadené školy nechcú, aby ste ovlá-
dali vyššiu matematiku.) Tak som pre vás pripravil túto uži-
točnú pomôcku.

Definícia „prvého dielu“: Najlepšie miesto, kde začať čí-
tať sériu kníh. „Prvý diel“ spoznáte podľa toho, že na obálke
má napísané Prvý diel. Smedryovci sa roztancujú od šťastia,
ak začnete sériu čítať od prvého dielu. Chaos nahnevane
máva pästičkami, že ste zvládli udržať vo svete poriadok.

Definícia „druhého dielu“: To je kniha, čo čítate *po* pr-
vom diele. Ak začnete sériu čítať od druhého dielu, budem
si z vás ťahovať. (Tak dobre, ťahovať si z vás budem tak
či tak, ale ruku na srdce – chcete mi dať ďalšiu zámienku?)

Definícia „tretieho dielu“: Momentálne to najhoršie
miesto, kde môžete začať čítať túto sériu. Ak začnete tým-
to dielom, niečo po vás hodím.

Definícia „štvrtého dielu“: A... ako sa vám podarilo
začať týmto? Ešte som ho nenapísal. (Vy potvorský cesto-
vatelia v čase.)

• Alcatraz verzus rytieri z Krištálie •

Nech je, ako chce, ak ste preskočili druhý diel, prišli ste o niekoľko dôležitých udalostí vrátane výletu do legendárnej Alexandrijskej knižnice, dobrodružstva so slizom, ktorý chutí trošičku ako banány, strašidelných kurátorov, čo vám chcú vysať dušu, obrovských sklenených drakov, hrobky Alcatraza I., a – to najdôležitejšie – o siahodlhú rozpravu o chumáčikoch z pupka. Tým, že ste si neprečítali dvojku, ste navyše premrhali celú minútu života značného počtu ľudí, lebo museli čítať toto zhrnutie. Dúfam, že ste spokojní.

Potácal som sa ďalej a pomaly mieril k osamelej postave na vtácej hrudi. Napravo aj naľavo plieskali mohutné sklenené krídla, prechádzal som pomedzi skrčené hrubé sklenené nohy. Vietor zavýjal v prudkých nárazoch. Vták menom Sokolvietor nebol taký majestátny ako náš predchádzajúci dopravný prostriedok, sklený drak Dragonaut. No aj tak v ňom bolo niekoľko miestností, kde človek mohol prepychovo cestovať.

Starý otec, samozrejme, vnútri neobsedel, to by bolo priveľmi *normálne*. Nie, on sa musel prilepiť o spodok a zízať na oceán. Bojujúc s nárazmi vetra som sa k nemu priblížil – a vtom vietor zrazu ustal. Prekvapene som znehybnel, jednou čižmou som sa práve prichytával o sklenené brucho vtáka.

Dedo Smedry podskočil a otočil sa ku mne.

„Rotujúci Rotschildovci!“ zvolal. „Prekvapil si ma, chlapče!“

„Prepáč,“ povedal som a kráčal ďalej, sprevádzalo ma ťukanie, keď som odlepil čižmu, urobil krok a znovu ju prilepil. Dedo mal, ako vždy, oblečený elegantný smoking – myslel si totiž, že v ňom v Tíšine lepšie zapadne. Hlavu mal holú, až na chumáče bielych vlasov za ušami a na temene, a pýšil sa pôsobivo hustými fúzami.

„Čo sa stalo s vetrom?“ spýtal som sa.

„Hm? Aha, to,“ poklopal si po okuliaroch so zelenkastými škvrnkami, čo mal na očiach. Boli to okulátorské okuliare z magického skla, ktoré – ak ho aktivoval okulátor ako dedo Smedry alebo ja – robilo veľmi zaujímavé veci. (Bohužiaľ, nedokázalo primäť lenivých čitateľov prečítať si prvé dva diely série, čím by mi odpadla povinnosť znovu a znovu všetko vysvetľovať.)

„Veterné okuliare? Nevedel som, že sa dajú použiť aj na toto.“ Tiež som mal veterné okuliare a použil som ich ako prúdový motor, vďaka ktorému sme vyleteli z jamy.

„Vyžaduje si to celkom slušný tréning,“ odpovedal obvyklým nadšeným tónom. „Vytvorím bublinu vetra, čo vane odo mňa *presne* v opačnom smere ako vietor, ktorý vane ku mne, a tak sa prúd vzduchu vynuluje.“

„No dobre, ale... nemal by aj mňa odfúknuť dozadu?“

„Čo? Ale nie, samozrejme, že nie! Prečo by mal?“

„No... fyzika?“ (Uznávam, je trochu čudné počuť to od niekoho, kto visí dolu hlavou vďaka magickým skleneným čižmám.)

Dedo Smedry sa zasmial.

• Alcatraz verzus rytieri z Krištálie •

„Výborný vtip, chlapče. Výborný.“ Potľapkal ma po pleci. Obyvateľov Slobodných kráľovstiev ako môj starý otec obvykle veľmi pobavili knihovnícke teórie ako fyzika, ktoré pokladali za absolútny nezmysel. Myslím si však, že v tomto knihovníkom trochu krivdia. Fyzika nie je nezmysel – je len nekompletná.

Mágia a technológia zo Slobodných kráľovstiev má svoj vlastný druh logiky. Vezmite si toho skleneného vtáka. Poháňalo ho niečo, čo sa volalo kremimatický motor, ktorý fungoval vďaka rôznym druhom pieskov a skla. Smedryovské nadania a okulátorská moc sa v Slobodných kráľovstvách považovali za „mágiu“, lebo ich mohli používať len niektorí ľudia. Veci, čo mohol používať hocikto – ako kremimatický motor alebo čižmy, ktoré som mal na nohách – považovali za technológie.

Čím viac času som strávil s ľuďmi zo Slobodných kráľovstiev, tým menej som súhlasil s týmto rozdelením.

„Starý otec,“ oslovil som ho, „už som ti hovoril, že sa mi podarilo dodať moc navyše čižmám s prísavným sklom len tým, že som sa ich dotkol?“

„Hm? Čože?“

„Dodal som energiu navyše takýmto čižmám. Len som sa ich dotkol... fungoval som ako nejaká batéria alebo zdroj energie.“

Starý otec mlčal.

„Čo ak presne to robíme aj so sklíčkami?“ poklopkal som si po okuliaroch na očiach. „Čo ak byť okulátorom nie je

také výnimočné, ako si myslíme? Čo ak dokážeme pôsobiť na všetky druhy skla?“

„Hovoríš presne ako tvoj otec, chlapče. Mal vlastnú teóriu presne o týchto veciach, čo spomínaš ty.“

Môj otec. Pozrel som sa nahor a potom som sa otočil späť k dedovi Smedrymu. Mal nasadené veterné okuliare a držal vietor na uzde.

„Veterné okuliare. Tie, čo si mi dal... vieš, ja som ich rozbil.“

„Ha!“ zvolal dedo Smedry. „Tak to ma vôbec neprekvapuje, chlapče. Tvoje nadanie je naozaj mocné.“

Moje nadanie – moje smedryovské nadanie – je magická schopnosť kaziť a ničiť veci. Všetci Smedryovci majú nejaké nadanie, aj tí, ktorí sa dostali do našej rodiny vďaka sobášu. Napríklad môj starý otec vedel dobre meškať.

Každé nadanie bolo požehnaním aj prekliatím. Pre deda Smedryho bolo celkom užitočné meškať na zásah guľkou alebo na termín odovzdania daňového priznania. Ale prišiel neskoro aj vtedy, keď mal zabrániť knihovníkom ukradnúť mi dedičstvo.

Dedo Smedry sa netypicky odmlčal a len civel na oceán, ktorý akoby visel nad nami. Na západnú stranu. K Nalhalle, mojej domovine, hoci som tam ešte nikdy nebol.

„Čo sa deje?“ spýtal som sa.

„Hm? Čo sa deje? Nič sa nedeje! Veď sme zachránili tvojho otca zo zajatia kurátorov z Alexandrie! Preukázal si

smedryovskú duchapritomnosť, musím uznať. Vynikajúca práca! Okúsili sme chuť víťazstva!“

„Až na to, že moja matka má teraz prekladacie okuliare,“ pripomenul som mu.

„No, áno. Aj to je pravda.“

Rašidský piesok, kvôli ktorému sa celý tento galimatiáš začal, sa používal na výrobu sklíčok, cez ktoré človek prečítal text v akomkoľvek jazyku. Otcovi sa nejako podarilo pozbierať ho. Rozdelil ho na dve časti a jednu z nich mi poslal – dosť na výrobu okuliarov. Druhé také okuliare si nechal. Po debakli v Alexandrijskej knižnici sa matke podarilo tie jeho ukradnúť. (Ja som svoje našťastie stále mal.)

To znamenalo, že ak by mala poruke okulátora, mohla by čítať texty v zabudnutom jazyku a porozumieť tajomstvám starovekého národa Inkarnčanov. Mohla by si prečítať o ich technologických a magických zázrakoch a dozvedieť sa o pokročilých zbraniach. A to bol ten problém. Moja matka bola totiž knihovníčka.

„Čo budeme robiť?“

„Neviem,“ priznal dedo Smedry. „Ale chcem hovoriť s Radou kráľov. Mali by sa k tomu vyjadriť, naozaj.“ Zrazu ožil. „Ale teraz nemá zmysel sa tým trápiť! Určite si sem neprišiel len preto, aby si si vypočul hrbu pochmúrnych predpovedí svojho obľúbeného starého otca!“

Takmer som odpovedal, že je predsa môj *jediný* starý otec, no došlo mi, čo by to znamenalo, ak by som mal iba jedného starého otca. Ble.

„Vlastne som sa ťa prišiel spýtať na otca,“ povedal som a pozrel sa nahor na Sokolovetra.

„A čo o ňom, chlapče?“

„Bol vždy taký...“

„Duchom neprítomný?“

Prikývol som.

Dedo Smedry si vzdychol.

„Tvoj otec je veľmi cieľavedomý muž, Alcatraz. Vieš, že som nesúhlasil s tým, aby ťa nechal vyrastať v Tíšine... ale, na druhej strane, dosiahol veľké veci. Vedci sa snažili rozlúštiť zabudnutý jazyk celé tisícročia! Bol som presvedčený, že je to nemožné. Okrem toho, myslím, že žiadny Smedry ešte neovládol svoje nadanie tak dokonale ako tvoj otec.“

Cez sklo nad sebou som videl tieň a tvary – našich spoločníkov. Bol tam aj môj otec, muž, o ktorom som celé detstvo rozmýšľal. Čakal som, že bude viac... no, potešený, že ma vidí.

A to aj napriek tomu, že ma vtedy dávno *naozaj* opustil.

Dedo Smedry mi položil ruku na plece.

„Ach, netvár sa tak sklúčene. Úchvatní Ucháňovci, chlapče! Veď čoskoro prvýkrát vstúpiš do Nalhally! Všetko vyriešime neskôr. Teraz si choď oddýchnuť. Posledné mesiace boli rušné.“

„Je to ešte ďaleko?“

Leteli sme takmer celé doobedie. Dva týždne sme táborili pred Alexandrijskou knižnicou a čakali na strýka Kaza, kým sa dostane do Nalhally a pošle nám Sokolvetra.

• Alcatraz verzus rytieri z Krištálie •

(S dedom Smedrym sa zhodli, že bude rýchlejšie, ak Kaz pôjde sám. Kazovo nadanie – schopnosť stratiť sa neuveriteľným spôsobom – bolo trochu nepredvídateľné, ako aj nadania nás ostatných.)

„Už nie, povedal by som. Vlastne sme celkom blízko...“

Natočil som sa, aby som videl, kam hľadá, a tam to bolo. Vzdialený kontinent, už na dohľad. Urobil som krok vpred a stále hore nohami som sa naň zaďíval. Na pobreží sa tiahlo mesto a hrdo sa vypínalo v slnečnom svite.

„Zámky,“ šepol som, keď sme sa hnali bližšie. „Nalhalla je plná zámkov?“

Boli ich tam desiatky, možno stovky. Celé mesto tvorili zámky týčiace sa k oblohe, impozantné veže a malé vežičky. Na vrcholoch povievali zástavy. Každý zámok mal iný tvar aj štýl a mesto obkolesovali mohutné mestské hradby.

Miestu dominovali tri stavby. Veľký čierny zámok na južnom konci mesta s hladkými a vysokými múrmi vyžaroval auru sily. Ako hora. Alebo fakt obrovský kamený stroj v posilňovni. V strede stál zvláštny biely zámok pripomínajúci pyramídu s vežičkami a rímsami. Na jednej z nich viala veľká červená zástava, poľahky som ju rozpoznal aj z tej dialky.

Na vzdialenom severnom konci mesta na pravej strane bola najzvláštnejšia stavba zo všetkých. Pripomínala obrovský krištáľový hribeň, vysoký aspoň tridsať metrov a dvakrát taký široký. Akoby vyrastal z mesta a jeho klobúčik vrhal tieň na hústku menších zámočkov. Na vrchole hribeňa

sa nachádzal tradičnejší zámok, trblietajúci sa v slnečných lúčoch, akoby bol z čistého skla.

„Krištália?“ ukázal som naň.

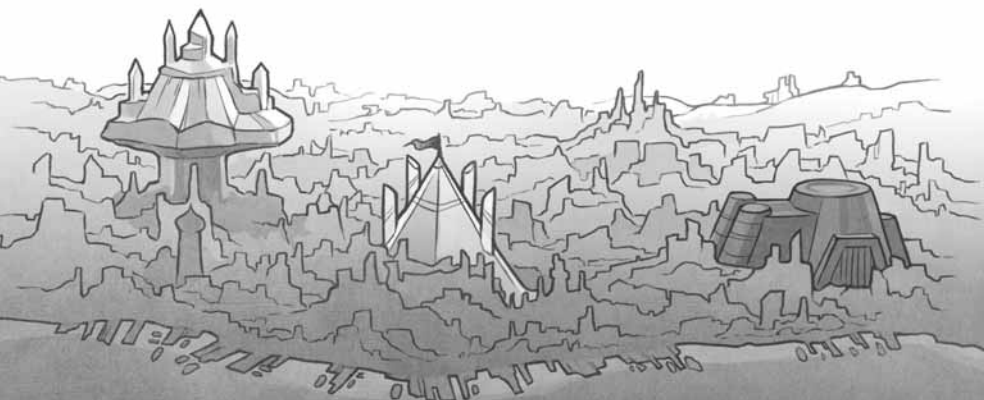
„Presne tak!“ potvrdil dedo Smedry.

Krištália, domov rytierov z Krištálie, zaprisahaných ochrancov smedryovského rodu a kráľovskej rodiny Slobodných kráľovstiev. Znovu som sa pozrel na Sokolvetra. Bastila, ešte vždy v nemilosti za to, že v Tíšine prišla o meč, čakala vnútri. Jej návrat domov nebude taký príjemný ako môj.

Ale... nuž, nad tým som v tej chvíli nemal energiu premýšľať. Prišiel som domov. Kiežby som vám dokázal vysvetliť, aký to bol pocit vidieť Nalhallu. Nebolo to bláznivé vzrušenie alebo nadšenie – bolo to oveľa pokojnejšie. Predstavte si, akí ste ráno po výnimočne dobrom spánku svieži a čulí.

Proste som cítil, že toto je *správne*. Pokojné.

To, samozrejme, znamenalo, že bol najvyšší čas, aby sa niečo pokazilo.

Kapitola

2

Neznášam výbuchy. Nielenže škodia zdraviu, ale navyše sú aj náročné na pozornosť. Vždy, keď k nejakému dôjde, venujete mu pozornosť a zabudnete, čo ste robili dovtedy. Vlastne, v tomto smere sa veľmi podobajú mladším sestrám.

Našťastie, teraz ešte nebudem písať o tom, ako Sokolviator vybuchol. Namiesto toho vám porozprávam o niečom, čo s ním absolútne nesúvisí: o rybích prstoch. (Zvykajte si. Takéto veci robím stále.)

Rybie prsty sú nepochybne tá najnechutnejšia vec, čo kedy kto vymyslel. Už normálne ryby sú dosť zlé, ale rybie prsty... nuž, pozdvihujú nechutnosť na úplne novú úroveň. Akoby existovali *len* preto, aby sme my spisovatelia museli vymýšľať nové slová na ich opis, pretože tie staré proste nevystihujú ich odpornosť. Ja asi použijem slovo *hovapleporný*.

Definícia slova *hovapleporný*: prídavné meno. Používa sa na opis niečoho, čo je rovnako nechutné ako rybie